

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. lapkričio 7 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Vartotojų apsauga – Direktyva 93/13/EEB – 3 straipsnio 1 dalis – 6 straipsnio 1 dalis – 7 straipsnio 1 dalis – Direktyva 2008/48/EB – 10 straipsnio 2 dalis – Vartojimo kredito sutartys – Iš šios sutarties kylančio reikalavimo užtikrinimo naudojant paprastą vekselį *in blanco* teisėtumas – Reikalavimas grąžinti paskolą pagal vekselį – Teismo įgaliojimų *ex officio* apimtis“

Sujungtose bylose C-419/18 ir C-483/18

dėl *Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie* (Varšuvos Pragos pietų apylinkės teismas, Lenkija) ir *Sąd Okręgowy w Opolu, II Wydział Cywilny Odwoławczy* (Opolės apygardos teismas, II-asis civilinių bylų skyrius, Lenkija) 2018 m. vasario 13 d. ir liepos 3 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2018 m. birželio 26 d. ir liepos 24 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Profi Credit Polska S.A.

prieš

Bogumiła Włostowska,

Mariusz Kurpiewski,

Kamil Wójcik,

Michał Konarzewski,

Elżbieta Kondrka-Kłębecka,

Monika Karwowska,

Stanisław Kowalski,

Anna Trusik,

Adam Lizoń,

Włodzimierz Lisowski (C-419/18)

ir

Profi Credit Polska S.A.

* Proceso kalba: lenkų.

prieš

OH (C-483/18)

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, teisėjai M. Safjan, L. Bay Larsen ir C. Toader (pranešėja),

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek, J. Vlácil ir S. Šindelková,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Goddin, K. Herbout-Borcza ir N. Ruiz García,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 85 sk., 2 t., p. 288) 3 straipsnio 1 dalies, 6 straipsnio 1 dalies ir 7 straipsnio 1 dalies, taip pat dėl 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL L 133, 2008, p. 66, klaidų ištaisymai OL L 207, 2009, p. 14; OL L 199, 2010, p. 40; OL L 234, 2011, p. 46; OL L 36, 2015, p. 15) nuostatų išaiškinimo.
- 2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant *Profi Credit Polska S.A.* ginčą su Bogumiła Włostowska, Mariusz Kurpiewski, Kamil Wójcik, Michał Konarzewski, Elżbieta Kondracka-Kłębecka, Monika Karwowska, Stanisław Kowalski, Anna Trusik, Adam Lizoń bei Włodzimierz Lisowski ir ginčą su OH dėl reikalavimų grąžinti paskolą pagal vekselį, kylančių iš paskolos sutarties, remiantis šių asmenų išduotais paprastaisiais vekseliais *in blanco*.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 93/13

- 3 Direktyvos 93/13 dvidešimta ir dvidešimt ketvirta konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„kadangi sutartys turi būti rašomos aiškia, suprantama kalba, ir vartotojui faktiškai turi būti suteikiama galimybė išnagrinėti visas sąlygas, o kilus abejonėms, turi būti interpretuojama vartotojo naudai;

<...>

kadangi valstybių narių teismai arba administracinės institucijos privalo disponuoti pakankamomis bei veiksmingomis priemonėmis apsaugojant nuo nuolatinio nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais taikymo.“

- 4 Šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šia direktyva siekiama suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus[,] susijusius su nesąžiningomis sąlygomis pardavėjo ar tiekėjo su vartotoju sudaromose sutartyse.“

- 5 Minėtos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Ta sutarties sąlyga, dėl kurios nebuvo atskirai derėtasi, yra laikoma nesąžininga, jeigu pažeidžiant sąžiningumo reikalavimą dėl jos atsiranda ryškus neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo naudai.“

- 6 Direktyvos 93/13 4 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Sąlygų nesąžiningumo vertinimas nėra susijęs nei su pagrindinio sutarties dalyko apibrėžimu, nei su kainos ir atlygio adekvatumu mainais suteiktoms paslaugoms ar [patiektoms] prekėms, jei šios sąlygos pateikiamos aiškia, suprantama kalba.“

- 7 Šios direktyvos 5 straipsnyje nurodyta:

„Tose sutartyse, kur visos ar tam tikros vartotojui siūlomos sąlygos pateikiamos raštu, jos visada turi būti išdėstomos aiškia, suprantama kalba. Atsiradus abejonėms dėl sąlygos reikšmės, interpretuojama vartotojo naudai. <...>“

- 8 Šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės nustato, kad nesąžiningos sąlygos naudojamos sutartyje, kurią pardavėjas ar tiekėjas sudaro su vartotoju taip, kaip numatyta jų nacionalinės teisės aktuose [sutartyje, kurią pardavėjas ar tiekėjas sudaro su vartotoju, naudojamos nesąžiningos sąlygos nacionalinės teisės aktuose nustatytais sąlygomis] nebūtų privalomos vartotojui, ir kad sutartis ir toliau būtų šalims privaloma tomis sąlygomis, jei ji gali išlikti be nesąžiningų nuostatų.“

9 Direktyvos 93/13 7 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Valstybės narės užtikrina, kad vartotojų ir konkurentų naudai egzistuočių pakankamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią nuolatiniam nesąžiningų sąlygų naudojimui sutartyse, pardavėjų ar tiekėjų sudaromose su vartotojais.“

Direktyva 2008/48

10 Kaip nurodyta Direktyvos 2008/48 1 straipsnyje, ja siekiama suderinti tam tikrus valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su vartojimo kredito sutartimis, aspektus.

11 Šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje išvardyta, be kita ko, informacija, kuri turi būti aiškiai ir glaustai nurodyta kredito sutartyje.

12 Šios direktyvos 14 straipsnyje įtvirtinta vartotojo teisė atsisakyti tokios sutarties nenurodant priežasties.

13 Direktyvos 2008/48 17 straipsnio „Teisių perleidimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Jei kreditoriaus teisės pagal kredito sutartį arba pati sutartis yra perleidžiamos trečiajai šaliai, vartotojas turi teisę pasinaudoti prieš teisių perėmėją bet kokia gynybos, kuria jis galėjo naudotis prieš pirminį kreditorių, priemone, taip pat ir tarpusavio reikalavimų įskaitymo teise, kai tai leidžiama atitinkamoje valstybėje narėje.“

14 Šios direktyvos 19 straipsnyje detalai reglamentuojama bendros vartojimo kredito kainos metinės normos apskaičiavimo tvarka.

15 Šios direktyvos 22 straipsnyje „Suderinimas ir šios direktyvos privalomas pobūdis“ nustatyta:

„1. Kadangi šioje direktyvoje pateikiamos suderintos nuostatos, valstybės narės negali toliau taikyti arba priimti savo nacionalinės teisės aktų nuostatų, besiskiriančių nuo nustatytų šioje direktyvoje.

2. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojai negalėtų atsisakyti teisių, kurias jiems suteikia šią direktyvą įgyvendinančių arba atitinkančių nacionalinės teisės aktų nuostatos.

3. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad nuostatų, kurias jos priima įgyvendindamos šią direktyvą, laikymosi negalėtų būti išvengiama dėl to, kaip suformuluojamos atitinkamų sutarčių nuostatos, visų pirma dėl išmokamų lėšų arba kredito sutarčių, kurioms taikoma ši direktyva, įtraukimo į kredito sutartis, kurių pobūdis arba tikslas suteiktų galimybę išvengti jos taikymo.

4. Valstybės narės imasi būtinų priemonių siekdamos užtikrinti, kad vartotojai neprarastų šia direktyva suteikiamos apsaugos pasirinkus, kad kredito sutarčiai taikoma teisė būtų trečiosios šalies teisė, jeigu kredito sutartis yra glaudžiai susijusi su vienos ar daugiau valstybių narių teritorija.“

16 Tos pačios direktyvos 23 straipsnyje „Sankcijos“ nurodyta:

„Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikomų už pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų pažeidimus, ir imasi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.“

Lenkijos teisė

- 17 Iš dalies pakeisto 1936 m. balandžio 28 d. *Ustawa prawo wekslowe* (Vekselių įstatymas) (*Dz. U.*, 2016, 160 pozicija; toliau – Vekselių įstatymas) 10 straipsnyje nustatyta, kad jeigu vekselis, kuris išduodant buvo neišsamios formos, papildomas ne pagal sudarytą susitarimą, prieš vekselio turėtoją neleidžiama remtis šio susitarimo nesilaikymu, išskyrus atvejus, kai vekselio turėtojas gavo vekselį nesąžiningai arba gaudamas jį veikė labai aplaidžiai.
- 18 Ši nuostata taikoma paprastajam vekseliui pagal šio įstatymo 103 straipsnio 2 dalį.
- 19 Pagal šio įstatymo 17 straipsnį asmenys, iš kurių siekiama išieškoti skolą pagal vekselį, negali prieš vekselio turėtoją remtis aplinkybėmis, grindžiamomis jų asmeniniais santykiais su vekselį išrašiusiu asmeniu ar ankstesniais vekselio turėtojais, nebent vekselio turėtojas, įgydamas vekselį, tyčia veikė skolininko nenaudai.
- 20 Vekselių įstatymo 101 straipsnyje nurodyta:
- „Paprastajame vekselyje nurodoma:
- 1) pavadinimas „paprastasis vekselis“ dokumento tekste ta kalba, kuria vekselis išrašytas;
  - 2) besąlygiškas įsipareigojimas sumokėti nurodytą pinigų sumą;
  - 3) mokėjimo terminas;
  - 4) mokėjimo vieta;
  - 5) asmens, kurio naudai ar nurodymu turi būti atliktas mokėjimas, pavadinimas (vardas, pavardė);
  - 6) paprastojo vekselio išrašymo data ir vieta;
  - 7) paprastąjį vekselį išrašiusio asmens parašas.“
- 21 Pagal iš dalies pakeisto ir konsoliduoto 1964 m. lapkričio 17 d. *Ustawa – Kodeks postępowania cywilnego* (Įstatymas dėl Civilinio proceso kodekso; toliau – *kpc*) (*Dz. U.*, 2018, 155 pozicija) 233 straipsnio 1 ir 2 dalis teismas vertina pateiktų įrodymų patikimumą ir galią, išsamiai ištyręs surinktą medžiagą. Remdamasis tuo pačiu pagrindu teismas svarsto, kaip įvertinti šalies atsisakymą pateikti įrodymą arba šalies sudaromas kliūtis teismui nagrinėti bylą.
- 22 Pagal *kpc* 248 straipsnio 1 dalį kiekvienas asmuo pagal teismo nurodymą privalo nustatytu laiku ir vietoje pateikti turimą dokumentą, kuris įrodo bylai reikšmingą faktinę aplinkybę, nebent dokumente yra įslaptintos informacijos.
- 23 Iš *kpc* 321 straipsnio 1 dalies matyti, kad teismui draudžiama „priimti sprendimą dėl klausimo, kurio neapėmė pateiktas reikalavimas, ir priimti sprendimą *ultra petita*“.
- 24 Pagal šio kodekso 339 straipsnio 1 ir 2 dalis, jeigu atsakovas neatvyksta į teismo posėdį ir nepateikia pastabų žodžiu ar raštu, teismas priima sprendimą už akių. Tokiu atveju ieškovo teiginiai dėl faktinių aplinkybių, nurodytų ieškinyje arba procesiniuose dokumentuose, kurie buvo įteikti atsakovui prieš teismo posėdį, laikomi tikrais, nebent jie kelia pagrįstų abejonių arba buvo pateikti siekiant apeiti įstatymą.

25 Direktyvos 2008/48 nuostatos į Lenkijos teisę perkeltos iš dalies pakeistu ir konsoliduotu 2011 m. gegužės 12 d. *Ustawa o kredycie konsumencki* (Įstatymas dėl vartojimo kredito) (*Dz. U.*, 2016, 1528 pozicija; toliau – Įstatymas dėl vartojimo kredito). Šio įstatymo 41 straipsnyje nustatyta:

„1. Vartotojo paprastajame vekselyje <...>, pateiktame paskolos davėjui siekiant įvykdyti arba užtikrinti iš vartojimo kredito sutarties kylantį įsipareigojimą, turi būti įrašas „neįsakomasis“ arba vartojama lygiavertė formuluotė.

2. Jeigu paskolos davėjas priima paprastąjį vekselį <...>, kuriame nėra įrašo „neįsakomasis“, ir perleidžia šį vekselį <...> kitam asmeniui, paskolos davėjas įsipareigoja atlyginti žalą, kurią vartotojas patyrė apmokėjęs paprastąjį vekselį <...>

3. Šio straipsnio 2 dalies nuostatos taikomos ir tuo atveju, jei kitas asmuo paprastąjį vekselį arba čekį turi prieš paskolos davėjo valią.

<...>“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-419/18

26 *Profi Credit Polska* yra Lenkijoje įsteigta bendrovė, kurios pagrindinė veikla yra kreditų teikimas. Ši bendrovė su kiekvienu skolininku sudarė vartojimo kredito sutartis, o paskolos grąžinimas buvo užtikrintas išrašius neišsamios formos (*in blanco*) paprastąjį vekselį, kuriame iš pradžių nebuvo nurodyta suma. Kadangi paskolos gavėjai neįvykdė sutartinių įsipareigojimų, *Profi Credit Polska*, kuri taip pat yra šių vekselių gavėja, juos užpildė įrašydama sumą.

27 Nuo 2016 m. *Profi Credit Polska* kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą su įvairiais reikalavimais sumokėti minėtuose vekseliuose nurodytas sumas.

28 Šis teismas nurodo, kad visuose jo nagrinėjamuose ginčuose ieškovė reikalauja mokėtinų sumų remdamasi tik paprastaisiais vekseliais (toliau – santykiai pagal vekselius). Kadangi ieškovė nepateikė kredito sutarčių, tik pirmojoje iš pagrindinių bylų teismas atsakovo dėka turi sutartį, kuri yra iš vekselio kylancio įsipareigojimo pagrindas (toliau – pagrindinis santykis). Kitose bylose atsakovai nepareiškė savo pozicijos. Todėl tas teismas nusprendė netenkinti ieškovės prašymo nagrinėti bylas pagal mokėjimo įsakymo procedūrą ir nagrinėti jas įprasta tvarka.

29 Pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pagal direktyvas 93/13 ir 2008/48 paskolos davėjas, kuris yra verslininkas, gali teisėtai užtikrinti iš vartojimo kredito sutarties kylantį reikalavimą paskolos gavėjui, kuris yra vartotojas, šio vartotojo pasirašytu paprastuoju vekseliu *in blanco*.

30 Šis teismas nurodo, kad, išdavus paprastąjį vekselį, sukuriamas abstraktus įsipareigojimas. Iš nacionalinės teisės aktų matyti, kad tuo atveju, kai reikalavimas sumokėti grindžiamas paprastuoju vekseliu, teismo kontrolė apima tik santykį pagal vekselį ir negali apimti pagrindinio santykio, iš kurio atsirado santykis pagal vekselį. Minėto teismo teigimu, galimybės *ex officio* nagrinėti, ar sutarties, kuria grindžiamas pagrindinis santykis, iš kurio kyla įsipareigojimas pagal vekselį, sąlygos gali būti pripažintos nesąžiningomis, nebuvimą lemia ne proceso ribojimai, o vien specifinė paprastojo vekselio, kaip dokumento, kuriame nurodytas skolininko įsipareigojimas, įrodomoji galia.

- 31 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, jog tam, kad būtų įvykdyti Vekselių įstatymo 10 ir 103 straipsniuose įtvirtinti reikalavimai, paprastojo vekselio *in blanco* atveju visada turi būti jį pasirašiusio asmens ir gavėjo susitarimas, kuriame būtų nurodyta, kaip užpildyti šį vekselį (toliau – susitarimas dėl vekselio). Pagal nacionalinę jurisprudenciją šis susitarimas „suteikia skolininkui teisę prieš pirmąjį kreditorių remtis tuo, kad vekselis buvo užpildytas pažeidžiant susitarimo turinį, ir dėl to ypač susilpnėja šio vekselio abstraktus pobūdis“.
- 32 Taigi, minėto teismo teigimu, nėra jokių abejonių, kad teismas, nagrinėjantis tokius ginčus, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, gali tikrinti, ar vekselis užpildytas pagal sudarytą susitarimą, tik skolininkui pateikus prieštaravimą. Vadinasi, bylose dėl vekselių nacionalinis teismas neturi teisinio pagrindo *ex officio* nagrinėti pagrindinio teisinio santykio, išskyrus atvejus, kai atsakovas pateikia prieštaravimų, o tai lemia, kad ginčas išplečiamas ir apima ir pagrindinį santykį.
- 33 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl savo diskrecijos apimties tuo atveju, kai pardavėjas ar tiekėjas pareiškia ieškinį vartotojui dėl mokėjimo remdamasis paprastuoju vekseliu. Atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl nacionalinio teismo, nagrinėjančio į Direktyvos 93/13 taikymo sritį patenkančius ginčus, įgaliojimų ir pareigų, visų pirma dėl pareigos *ex officio* nagrinėti jam pateiktoje vertinti sutartyje esančios sąlygos nesąžiningumą, šis teismas siekia išsiaiškinti, ar ši jurisprudencija taikoma ir vartotojo sudarytos sutarties sąlygoms tuo atveju, kai kyla ginčas dėl to, jog verslininkas reikalauja grąžinti mokėtiną sumą remdamasis šio skolinio reikalavimo vykdymą užtikrinančiu paprastuoju vekseliu *in blanco*. Minėto teismo klausimai taip pat susiję su tokios analizės įtaka dispozityvumo principui, įtvirtintam *kpc* 321 straipsnio 1 dalyje, pagal kurį teismas negali nei priimti sprendimo dėl klausimo, kurio neapėmė ieškinio reikalavimai, nei priimti sprendimo *ultra petita*.
- 34 Šiomis aplinkybėmis *Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie* (Varšuvos Pragos pietų apylinkės teismas, Lenkija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar pagal Direktyvos 93/13 3 straipsnio 1 dalį, 6 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį ir Direktyvą 2008/48, visų pirma jos 10 straipsnį, 14 straipsnį, 17 straipsnio 1 dalį ir 19 straipsnį, draudžiama taikyti nacionalinės teisės normą, pagal kurią paskolos davėjo, kuris yra pardavėjas ar tiekėjas, reikalavimą paskolos gavėjui, kuris yra vartotojas, leidžiama užtikrinti naudojant neišsamios formos (*in blanco*) paprastąjį vekselį?
2. Ar Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad pirmajame klausime nurodytame procese būtų nagrinėjantis teismas įpareigojamas *ex officio* išnagrinėti, ar sutarties, kuri yra iš vekselio kylančio įsipareigojimo pagrindas, nuostatose nėra nesąžiningų sąlygų, taip pat tada, kai pardavėjas ar tiekėjas, kuris yra ieškovas, grindžia savo reikalavimą tik iš paprastojo vekselio kylančiu santykiu?“

Byla C-483/18

- 35 Pagrindinėje byloje nagrinėjamo *Profi Credit Polska* ir OH ginčo aplinkybės yra panašios į byloje C-419/18 susiklosčiusias aplinkybes.
- 36 2017 m. gegužės 15 d. sprendimu *Sąd Rejonowy w Opolu* (Opolės apylinkės teismas, Lenkija) atmetė *Profi Credit Polska* ieškinį OH dėl 9 494,21 Lenkijos zloto (PLN) (apie 2 211,69 euro) sumos sumokėjimo.
- 37 Nors sąlygos, reikalingos sprendimui už akių priimti, buvo įvykdytos, pirmosios instancijos teismas atmetė *Profi Credit Polska* reikalavimą, suabejojęs dėl tikrųjų sutartinių santykių tarp šalių, nes negalėjo išnagrinėti paskolos sutarties sąlygų. Nors minėtas teismas reikalavo iš *Profi Credit Polska*

pateikti susitarimą dėl vekselio ir paskolos sutartį, į šį prašymą nebuvo atsakyta. Iš kitų šios bendrovės sudarytų tipinių sutarčių taip pat matyti, kad yra didelis skirtumas tarp paskolos sumos ir sumos, kurią reikia gražinti.

- 38 Kadangi *Profi Credit Polska* laikėsi nuomonės, jog norėdama inkasuoti paprastąjį vekselį ji tik privalo jį pateikti tinkamai užpildytą ir pasirašytą, ji pateikė apeliacinį skundą dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo.
- 39 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pardavėjo ar tiekėjo, kuris yra ieškovas (toliau – gavėjas), paprastuoju vekseliu grindžiamą ieškinį vartotojui nagrinėjantis teismas gali *ex officio* nagrinėti su pagrindiniu santykiu susijusius priekaištus, kai turi informacijos apie galimą šio santykio neteisėtumą, tačiau jam nepateikta vartojimo kredito sutartis. Šis teismas primena, kad nacionalinėje jurisprudencijoje susitarimui dėl vekselio teikiama didelė reikšmė, kai naudojamas vekselis *in blanco*, ir pabrėžia, kad įsipareigojimas pagal vekselį kyla iš šio susitarimo, net jei pareiga ir ją atitinkanti teisė atsiranda tik tuomet, kai gavėjas užpildo paprastojo vekselio formą.
- 40 Šiomis aplinkybėmis *Sąd Okręgowy w Opolu, II Wydział Cywilny Odwoławczy* (Opolės apygardos teismas, II-asis civilinių bylų skyrius, Lenkija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos 93/13 nuostatas, visų pirma jos 3 straipsnio 1 ir 2 dalis, 6 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį, ir 2008 m. balandžio 23 d. Direktyvos 2008/48 nuostatas, visų pirma jos 22 straipsnio 3 dalį, reikia aiškinti taip, kad jomis draudžiamas toks Vekselių įstatymo 10 straipsnio, siejamo su šio įstatymo 17 straipsniu, nuostatų aiškinimas, pagal kurį teismas negali veikti *ex officio* tuo atveju, kai ieškovas siekia išieškoti skolą pagal vekselį *in blanco*, o atsakovas neprieštarauja ir elgiasi pasyviai, net jei teismas, remdamasis medžiaga, kurią pateikė ne bylos šalys, yra tvirtai ir pagrįstai įsitikinęs, kad sutartis, iš kurios kyla pagrindinis teisinis santykis, negalioja bent iš dalies?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 41 Pirmiausia pažymėtina, kad Direktyva 2008/48 nebuvo suderintas paprastųjų vekselių naudojimas vartojimo kreditui užtikrinti, todėl šios direktyvos 22 straipsnis netaikomas tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Profi Credit Polska*, C-176/17, EU:C:2018:711, 34–37 punktus).
- 42 Taip pat pasakytina, kad teisė atsisakyti sutarties ar bendros kredito kainos metinės normos skaičiavimas nėra pagrindinėse bylose nagrinėjamų ginčų dalykas, taigi tokiomis aplinkybėmis šios direktyvos 14 ir 19 straipsniai taip pat netaikytini.
- 43 Galiausiai šios direktyvos 17 straipsnis taip pat nėra svarbus, nes prejudiciniai klausimai nesusiję su šiame straipsnyje minimu kreditoriaus teisių perleidimu trečiajam asmeniui.
- 44 Vadinas, Direktyvos 2008/48 14, 17, 19 ir 22 straipsniai nėra reikšmingi pagrindinėse bylose, todėl į pateiktus klausimus bus atsakyta atsižvelgiant tik į Direktyvos 93/13 3 straipsnio 1 dalį, 6 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį, taip pat į Direktyvos 2008/48 10 straipsnį.

Dėl pirmojo klausimo byloje C-419/18

- 45 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 93/13 3 straipsnio 1 dalis, 6 straipsnio 1 dalis bei 7 straipsnio 1 dalis ir Direktyvos 2008/48 10 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės normos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias verslininko skolinį reikalavimą vartotojui, kylantį iš vartojimo kredito sutarties, leidžiama užtikrinti naudojant paprastąjį vekselį *in blanco*.
- 46 Pirmiausia pažymėtina, kad Sąjungos politikos srityse vartotojų, kurie, palyginti su prekybininkais, yra nepalankesnėje padėtyje, nes laikytini mažiau informuotais, ekonomiškai silpnesniais ir teisiškai mažiau patyrusiais nei jų kontrahentai, apsauga įtvirtinta SESV 169 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 38 straipsnyje (2019 m. kovo 27 d. Sprendimo *Slewo*, C-681/17, EU:C:2019:255, 32 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 47 Šiomis aplinkybėmis primintina, kad pagal Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalį prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai privalo netaikyti nesąžiningų sutarties sąlygų, kad jos nesukeltų privalomų pasekmių vartotojui, nebent vartotojas tam prieštarauja (2019 m. kovo 26 d. Sprendimo *Abanca Corporación Bancaria ir Bankia*, C-70/17 ir C-179/17, EU:C:2019:250, 52 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija). Taip pat pasakytina, kad pagal Direktyvos 93/13 7 straipsnio 1 dalį, siejamą su šios direktyvos 24 konstatuojamąja dalimi, valstybės narės užtikrina, kad vartotojų ir konkurentų naudai egzistuočių pakankamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią nuolatiniams nesąžiningų sąlygų naudojimui sutartyse, pardavėjų ar tiekėjų sudaromose su vartotojais (2019 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Aqua Med*, C-266/18, EU:C:2019:282, 42 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 48 Pirma, svarbu pažymėti, kad nors pagal pagrindinėse bylose nagrinėjamas nacionalinės teisės normas paprastasis vekselis gali būti išduodamas siekiant užtikrinti skolinio reikalavimo, kylancio iš vartojimo kredito sutarties, vykdymą, pareiga išduoti tokį vekselį kyla ne iš šių teisės normų, o iš šalių sudarytų kredito sutarčių.
- 49 Taip pat reikia pabrėžti, kad pagrindinėse bylose nagrinėjami vekseliai turi ypatingų savybių. Konstatuotina, kad šie vekseliai iš pradžių buvo neišsamios formos, nes buvo išduoti *in blanco*, t. y. juose nebuvo nurodyta suma. Sumas vėliau į šiuos vekselius vienašališkai įrašė verslininkas.
- 50 Šiuo aspektu iš Vekselių įstatymo 10 ir 101 straipsnių matyti, kad nors nurodyta mokėtina suma paprastai yra paprastojo vekselio galiojimo sąlyga, galima išduoti paprastąjį vekselį *in blanco* su sąlyga, kad susitarime dėl vekselio nustatoma tvarka, pagal kurią paskolos davėjas vėliau gali teisėtai užpildyti šį vekselį.
- 51 Pagal Direktyvos 93/13 1 straipsnio 1 dalį ir 3 straipsnio 1 dalį ji taikoma pardavėjo ar tiekėjo su vartotoju sudarytų sutarčių sąlygoms, dėl kurių nebuvo atskirai derėtasi (2004 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-70/03, EU:C:2004:505, 31 punktą; 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *VB Pénzügyi Lízing*, C-137/08, EU:C:2010:659, 50 punktą ir 2016 m. rugsėjo 14 d. Nutarties *Dumitraș*, C-534/15, EU:C:2016:700, 25 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 52 Kadangi, viena vertus, iš kredito sutarties kylancio skolinio reikalavimo vykdymas užtikrinamas sutarties sąlyga, pagal kurią reikalaujama išduoti paprastąjį vekselį *in blanco*, ir, kita vertus, pagal nacionalinės teisės normas reikalaujama sudaryti susitarimą dėl vekselio, ši sutarties sąlyga ir šis susitarimas gali patekti į Direktyvos 93/13 taikymo sritį.
- 53 Antra, Direktyvoje 93/13 valstybės narės įpareigojamos numatyti mechanizmą, užtikrinantį galimybę patikrinti bet kurios sutarties sąlygos, dėl kurios nebuvo atskirai derėtasi, galimą nesąžiningumą. Šiuo aspektu nacionalinis teismas, atsizvelgdamas į Direktyvos 93/13 3 straipsnio 1 dalyje ir 5 straipsnyje numatytus kriterijus, turi nustatyti, ar nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis tokia sąlyga atitinka šioje

direktyvoje numatytus sąžiningumo, teisių ir pareigų pusiausvyros ir skaidrumo reikalavimus (2019 m. kovo 26 d. Sprendimo *Abanca Corporación Bancaria ir Bankia*, C-70/17 ir C-179/17, EU:C:2019:250, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 54 Pagal šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalį ta sutarties sąlyga, dėl kurios nebuvo atskirai derėtasi, yra laikoma nesąžininga, jeigu pažeidžiant sąžiningumo reikalavimą dėl jos atsiranda ryškus neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai.
- 55 Pagal suformuotą jurisprudenciją siekdamas nustatyti, ar sąlyga gali būti laikoma nesąžininga, nacionalinis teismas turi patikrinti, ar pardavėjas ar tiekėjas, dorai ir teisingai veikdamas vartotojo atžvilgiu, galėjo pagrįstai tikėtis, jog vartotojas būtų sutikęs su tokia sąlyga, jei dėl jos būtų derėtasi (šiuo klausimu žr. 2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Aziz*, C-415/11, EU:C:2013:164, 69 punktą; 2018 m. vasario 22 d. Nutarties *Lupean*, C-119/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:103, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 56 Taip pat pažymėtina, kad nei sutarties sąlyga, pagal kurią paskolos gavėjas privalo išduoti paprastąjį vekselį *in blanco*, kad būtų užtikrintas paskolos davėjo reikalavimas pagal šią sutartį, nei susitarimas dėl vekselio negali būti laikomi susijusiais su pagrindinio sutarties dalyko apibrėžimu arba su kainos ir atlygio adekvatumu mainais už suteiktas paslaugas ar patiektas prekes, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 93/13 4 straipsnio 2 dalį.
- 57 Be to, vertinant šios sutarties sąlygos ir susitarimo dėl vekselio galimą nesąžiningumą reikia atsižvelgti ir į ryškaus neatitikimo reikalavimą, ir į iš Direktyvos 93/13 5 straipsnio kylantį skaidrumo reikalavimą. Iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad iki sutarties sudarymo informacija apie sutarties sąlygas ir jos sudarymo pasekmes vartotojui yra ypač svarbi. Būtent remdamasis šia informacija jis nusprendžia, ar nori būti saistomas sąlygų, iš anksto suformuluotų pardavėjo ar tiekėjo (2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Gutiérrez Naranjo ir kt.*, C-154/15, C-307/15 ir C-308/15, EU:C:2016:980, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 58 Darytina išvada, kad nagrinėdamas tokius ginčus kaip pagrindinėse bylose nacionalinis teismas turi nustatyti, ar vartotojas gavo visą informaciją, galinčią turėti įtakos jo išpareigojimų apimčiai ir leidžiančią jam įvertinti, be kita ko, iš vartojimo kredito sutarties kylančių reikalavimų užtikrinimo naudojant paprastąjį vekselį *in blanco* procesines pasekmes ir galimybę vėliau išieškoti mokėtiną sumą remiantis vien šiuo vekseliu. Atliekant šį vertinimą, lemiamą reikšmę turi tai, ar nagrinėjama sutarties sąlyga suformuluota aiškia, suprantama kalba ir ar vartotojui faktiškai suteikta galimybė susipažinti su jos turiniu, kaip nurodyta Direktyvos 93/13 dvidešimtoje konstatuojamojoje dalyje.
- 59 Primintina, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 punktas įpareigoja nacionalinį teismą, į kurį kreiptasi ginčijant kredito sutartimi, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, grindžiamus skolinius reikalavimus, *ex officio* vertinti, ar laikomasi šioje nuostatoje nustatytos pareigos informuoti, ir dėl šio pažeidimo imtis visų nacionalinėje teisėje numatytų priemonių su sąlyga, kad sankcijos atitinka šios direktyvos 23 straipsnyje nustatytus reikalavimus (2016 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Radlinger ir Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 74 punktas).
- 60 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą byloje C-419/18 reikia atsakyti, kad Direktyvos 93/13 1 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 6 straipsnio 1 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias, siekiant užtikrinti skolinį reikalavimą, kylantį iš verslininko ir vartotojo sudarytos vartojimo kredito sutarties, leidžiama šioje sutartyje įtvirtinti paskolos gavėjo pareigą išduoti paprastąjį vekselį *in blanco* ir pagal kurias tokio vekselio išdavimas laikomas teisėtu tik tuo atveju, jei iš anksto sudaromas susitarimas dėl vekselio, kuriame nustatyta tvarka, kaip šis vekselis gali būti užpildytas, su sąlyga, kad tokia sutarties sąlyga ir toks susitarimas atitinka šios direktyvos 3 bei 5 straipsnius ir Direktyvos 2008/48 10 straipsnį, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl antrojo klausimo byloje C-419/18 ir klausimo byloje C-483/18

- 61 Antruoju klausimu byloje C-419/18 ir klausimu byloje C-483/18 prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalis bei 7 straipsnio 1 dalis ir Direktyvos 2008/48 10 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėse bylose, kai nacionaliniam teismui kyla rimtų abejonių dėl paprastuoju vekseliu, skirtu iš vartojimo kredito sutarties kylančiam reikalavimui užtikrinti, grindžiamo reikalavimo pagrįstumo ir kai šį vekselį jį pasirašęs asmuo iš pradžių išdavė *in blanco*, o gavėjas vėliau užpildė, šis teismas privalo *ex officio* išnagrinėti, ar sutarties sąlygos, dėl kurių sutarties šalys susitarė, yra nesąžiningos, ir tuo tikslu gali reikalauti iš verslininko pateikti šias sąlygas raštu, kad teismas galėtų įsitikinti, jog paisoma iš šių direktyvų kylančių vartotojų teisių.
- 62 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų klausimai susiję dviem skirtingomis situacijomis, nes, kiek tai susiję su pirmuoju ginču pagrindinėje byloje C-419/18, nacionalinis teismas turi vartojimo kredito sutartį, o kituose ginčiuose pagrindinėse bylose taip nėra.
- 63 Dėl pirmosios situacijos pasakytina, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją nacionalinis teismas turi *ex officio* vertinti sutarties sąlygų galimą nesąžiningumą, kai tik jam žinomos šiuo tikslu reikalingos teisinės ir faktinės aplinkybės (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Profi Credit Polska*, C-176/17, EU:C:2018:711, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 64 Dėl antrosios situacijos, kiek tai susiję konkrečiai su prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo teiginiais byloje C-483/18, dėl kurios jis nurodo neturintis pagrindinės bylos šalių sudarytos sutarties, tačiau žinantis kitų verslininko naudojamų tipinių sutarčių turinį, primintina, kad, nors pagal Direktyvos 93/13 3 straipsnio 1 dalį ši direktyva taikoma sutarties sąlygoms, dėl kurių nebuvo atskirai derėtasi, o tai apima būtent tipines sutartis, negalima teigti, kad teismui „žinomos teisinės ir faktinės aplinkybės“, remiantis vien tuo, jog jis žino apie tam tikras verslininko naudojamas tipines sutartis, jei šis teismas neturi dokumento, įrodančio, kad jo nagrinėjamos bylos šalys sudarė sutartį (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Profi Credit Polska*, C-176/17, EU:C:2018:711, 47 punktą).
- 65 Šiuo klausimu Lenkijos vyriausybė Teisingumo Teismui pateiktose pastabose patikslina, kad dažnai susitarimas dėl vekselio, nors ir yra nuo kredito sutarties atskiras susitarimas, įtraukiamas į šią sutartį.
- 66 Bet kuriuo atveju iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad nacionalinis teismas turi *ex officio* imtis priemonių, kad iširtų, ar sutarties, dėl kurios kilo jo nagrinėjamas ginčas ir kurią sudarė verslininkas ir vartotojas, sąlyga patenka į direktyvos taikymo sritį, ir, jei taip, įvertinti galimą šios sąlygos nesąžiningumą (2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *VB Pénzügyi Lízing*, C-137/08, EU:C:2010:659, 56 punktas; 2012 m. birželio 14 d. Sprendimo *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, 44 punktas ir 2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *Banif Plus Bank*, C-472/11, EU:C:2013:88, 24 punktas). Nesant veiksmingos atitinkamos sutarties sąlygų nesąžiningumo kontrolės negalima užtikrinti, kad būtų paisoma pagal Direktyvą 93/13 suteikiamų teisių (2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Profi Credit Polska*, C-176/17, EU:C:2018:711, 62 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 67 Darytina išvada, kad tuo atveju, kai į nacionalinį teismą kreipiamasi su reikalavimu, grindžiamu paprastuoju vekseliu, kuris iš pradžių buvo išduotas *in blanco*, o vėliau užpildytas ir kuris skirtas iš vartojimo sutarties kylančiam skoliniam reikalavimui užtikrinti, ir šis teismas turi rimtų abejonių dėl to vekseliu grindžiamo reikalavimo pagrįstumo, pagal Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį reikalaujama, kad šis teismas gali reikalauti pateikti dokumentus, pagrindžiančius tą reikalavimą, įskaitant susitarimą dėl vekselio, jei toks susitarimas pagal nacionalinės teisės normas yra būtina tokio vekselio išdavimo sąlyga.

- 68 Taip pat pažymėtina, kad šie teiginiai neprieštarauja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nurodytam dispozityvumo principui. Iš tiesų tai, kad nacionalinis teismas iš ieškovo reikalauja pateikti jo reikalavimą pagrindžiantį dokumentą ar dokumentus, priskiriama įrodinėjimui, nes tokiu prašymu tik siekiama įsitikinti, kad ieškinys yra pagrįstas.
- 69 Dėl Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies pasakytina, kad, kai nacionalinis teismas *ex officio* konstatuoja, kad pažeista ši nuostata, norėdamas pagal nacionalinę teisę imtis visų priemonių, jis neturi laukti, kol vartotojas dėl to pateiks prašymą, su sąlyga, kad laikomasi rungimosi principo (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Radlinger ir Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 71 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 70 Jeigu remdamasis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis, kurios nacionaliniam teismui žinomos arba kurios jam buvo nurodytos po to, kai jis *ex officio* šiuo klausimu ėmėsi tyrimo priemonių, šis teismas nustato, kad sutarties sąlyga patenka į direktyvos taikymo sritį, ir vėliau konstatuoja, kad ši sąlyga nesąžininga, paprastai jis turi apie tai informuoti bylos šalis ir prašyti jų, laikantis rungimosi principo ir šiuo aspektu nacionalinės proceso teisės normose numatytos formos, pateikti savo poziciją (2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *Banif Plus Bank*, C-472/11, EU:C:2013:88, 31 punktą).
- 71 Nagrinėjamu atveju Lenkijos vyriausybė teigia, kad pagal Vekselių įstatymo 10 straipsnį nėra kliūčių nacionaliniam teismui konstatuoti, jog paprastuoju vekseliu grindžiamas skolinis reikalavimas neegzistuoja, kiek jis viršija susitarime dėl vekselio nurodytą sumą. Tokią išvadą galima padaryti ne vien gavus vartotojo prieštaravimą, bet ir *ex officio*, taikant Teisingumo Teismo jurisprudenciją šioje srityje. Be to, kadangi susitarimas dėl vekselio yra paprastojo vekselio *in blanco*, kuris vėliau užpildomas, išdavimo sąlyga, jo esmė būtent ir yra galimybė kontroliuoti šios rūšies vekselių naudojimą ir vekselyje įrašomos sumos dydį.
- 72 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai mano, kad jie gali patikrinti, ar paprastasis vekselis buvo užpildytas laikantis susitarimo, tik jei skolininkas pateikia prieštaravimą.
- 73 Šiuo klausimu primintina, kad valstybės narės pareiga imtis visų reikiamų priemonių direktyvoje numatytam tikslui pasiekti yra privaloma ir nustatyta SESV 288 straipsnio trečiojoje pastraipoje ir pačioje direktyvoje. Ši pareiga imtis visų, bendrų ar konkrečių, priemonių yra privaloma visoms valstybių narių institucijoms, įskaitant teismus jų kompetencijos srityje (žr. 2016 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Radlinger ir Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 76 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 74 Nagrinėjamu atveju, remiantis suformuota jurisprudencija, pareiga *ex officio* vertinti tam tikrų sąlygų nesąžiningumą ir tai, ar kredito sutartyje pateikta privaloma informacija, yra procesinė norma, kuri įpareigoja teismines institucijas (2016 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Radlinger ir Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 77 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 75 Taikydami nacionalinės teisės aktus nacionaliniai teismai turi juos aiškinti kuo labiau atsižvelgdami į direktyvos formuluotę ir tikslą, kad būtų pasiektas joje numatytas rezultatas (2016 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Radlinger ir Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 79 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 76 Tokiomis aplinkybėmis iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad negalėdami aiškinti ir taikyti nacionalinės teisės normų pagal Direktyvoje 93/13 įtvirtintus reikalavimus, nacionaliniai teismai privalo *ex officio* išnagrinėti, ar sutarties sąlygos, dėl kurių šalys susitarė, yra nesąžiningos, ir prireikus netaikyti nacionalinės teisės normų ar jurisprudencijos, pagal kurias draudžiamas toks nagrinėjimas (šiuo klausimu žr. 2009 m. birželio 4 d. Sprendimo *Pannon GSM*, C-243/08, EU:C:2009:350, 32, 34 ir 35 punktus; 2012 m. birželio 14 d. Sprendimo *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2016 m. vasario 18 d. Sprendimo *Finanmadrid EFC*, C-49/14, EU:C:2016:98, 46 punktą).

77 Vadinasi, į antrąją klausimą byloje C-419/18 ir į klausimą byloje C-483/18 reikia atsakyti, kad Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalis bei 7 straipsnio 1 dalis ir Direktyvos 2008/48 10 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėse bylose, kai nacionaliniam teismui kyla rimtų abejonių dėl paprastuoju vekseliu, skirtu iš vartojimo kredito sutarties kylančiam reikalavimui užtikrinti, grindžiamo reikalavimo pagrįstumo ir kai šį vekselį pasirašęs asmuo iš pradžių jį išdavė *in blanco*, o gavėjas vėliau užpildė, šis teismas privalo *ex officio* išnagrinėti, ar sutarties sąlygos, dėl kurių sutarties šalys susitarė, yra nesąžiningos, ir tuo tikslu gali reikalauti iš verslininko pateikti šias sąlygas raštu, kad teismas galėtų įsitikinti, jog paisoma iš šių direktyvų kylančių vartotojų teisių.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

78 Kadangi šis procesas pagrindinių bylų šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų nagrinėjamosiose bylose, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šie teismai. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais 1 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 6 straipsnio 1 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias, siekiant užtikrinti skolinį reikalavimą, kylantį iš verslininko ir vartotojo sudarytos vartojimo kredito sutarties, leidžiama šioje sutartyje įtvirtinti paskolos gavėjo pareigą išduoti paprastąjį vekselį *in blanco* ir pagal kurias tokio vekselio išdavimas laikomas teisėtu tik tuo atveju, jei iš anksto sudaromas susitarimas dėl vekselio, kuriame nustatyta tvarka, kaip šis vekselis gali būti užpildytas, su sąlyga, kad tokia sutarties sąlyga ir toks susitarimas atitinka šios direktyvos 3 bei 5 straipsnius ir 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinamos Tarybos direktyvą 87/102/EEB 10 straipsnį, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
2. Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalis bei 7 straipsnio 1 dalis ir Direktyvos 2008/48 10 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėse bylose, kai nacionaliniam teismui kyla rimtų abejonių dėl paprastuoju vekseliu, skirtu iš vartojimo kredito sutarties kylančiam reikalavimui užtikrinti, grindžiamo reikalavimo pagrįstumo ir kai šį vekselį pasirašęs asmuo iš pradžių jį išdavė *in blanco*, o gavėjas vėliau užpildė, šis teismas privalo *ex officio* išnagrinėti, ar sutarties sąlygos, dėl kurių sutarties šalys susitarė, yra nesąžiningos, ir tuo tikslu gali reikalauti iš verslininko pateikti šias sąlygas raštu, kad teismas galėtų įsitikinti, jog paisoma iš šių direktyvų kylančių vartotojų teisių.

Parašai.